

Arubaanse hovenier bouwt kennis op waar geen handboeken voor bestaan: 'Op Aruba moet je bijna alles opnieuw uitzoeken'

Hovenier in het Vizier Ingela Laclé van Gardens by Ingela

Hovenier Ingela Laclé onderzoekt op Aruba hoe planten, bodem en voedselproductie kunnen overleven in een heet en droog klimaat met weinig regen en zoute lucht. Ze woonde en studeerde in Nederland, maar merkte dat die kennis op Aruba maar beperkt bruikbaar is door het totaal andere klimaat en de andere bodem. Daarom spreekt ze met oudere boeren en zogeheten *konukeros*, mensen met agrarisch land op Aruba, om oude praktijkkennis vast te leggen. Vanuit haar eigen bedrijf - Gardens by Ingela - legt ze tuinen aan en onderhoudt ze die, met altijd ruimte voor groente, fruit en lokale planten. Daarnaast bouwt ze aan haar eigen documentatie over bodemherstel, watergebruik en beplanting voor droge gebieden. 'Op Aruba moet je bijna alles opnieuw uitzoeken.'

Auteur: Frank van de Ven

Nog voor zonsopgang loopt Laclé tussen haar planten. Ze kijkt welke soorten aanslaan, meet de pH-waarde van de grond en controleert hoe de beplanting reageert op hitte, zout en droogte. Daarna vertrekt ze naar klanten om tuinen aan te leggen, planten water te geven of onderhoud te doen. Haar werkdagen beginnen vaak rond half vijf in de ochtend en eindigen pas als het donker wordt. 'Ik leef eigenlijk tussen de planten. 's Ochtends loop ik eerst met koffie door mijn tuin om te kijken hoe alles erbij staat.'

Van zorgopleiding naar tropische tuinen

Laclé groeide op tussen planten en landbouwgrond in Aruba. Haar moeder hield veel van

planten en haar grootouders hadden een *konuku*: een stuk agrarisch land waar groenten, fruit en dieren werden gehouden. 'Daar begon het allemaal.' Later woonde ze onder meer in Nederland en Frankrijk. In Nederland volgde ze een opleiding in de gezondheidszorg, gericht op natuurlijke geneesmiddelen. Ook buiten haar werk bleef ze bezig met zaaien, kweken en bodemverbetering. Die kennis bleek op Aruba maar beperkt bruikbaar. 'Je kan kennis uit het buitenland hebben, maar op Aruba is alles anders.'

Uiteindelijk richtte ze zich volledig op het hoveniersvak. Haar specialisatie werd de tropische tuin: volle, groene tuinen waarin sier-

planten, lokale soorten en eetbare gewassen samenkomen.

Een vervuild terrein als proefveld

Toen Laclé haar huis op Aruba kocht, kreeg ze er meteen een zware opgave bij. Op het terrein had jarenlang een automonteur gewerkt. De grond zat vol olie en accuzuur. 'Er groeide bijna niks meer.' In plaats van de vervuilde grond af te voeren, besloot ze te kijken hoe ver natuurherstel kon gaan. Eerst schraapte ze olie en vervuiling met de hand weg. Daarna begon ze opnieuw, meter voor meter. 'Ik wilde kijken hoe ver ik met de natuur kon werken.'

Ze begon klein, met fruitboompjes, sierplanten, okra en bonen. Stap voor stap groeide het terrein uit tot een tuin van ongeveer 300 vierkante meter met groenten, fruit en sierbeplanting. Dat herstel duurde jaren. In die periode leerde ze hoe bodemleven reageert op hitte, droogte en organisch materiaal. Compost, snoeiafval en plantenresten gingen steeds terug de grond in. 'Je moet de natuur tijd geven.'

Voedsel tussen de sierplanten

Voedselproductie speelt in bijna al haar tuinen een rol. Volgens Laclé is Aruba te afhankelijk geworden van import: 'We hebben bijna alles van buiten nodig.' Ze maakt zich zorgen over klimaatverandering, transportproblemen en nieuwe crises. 'Als er iets gebeurt met import of transport, hebben wij in Aruba meteen een probleem.' Daarom verwerkt ze eetbare soorten bewust in haar ontwerpen. Tomaten, bonen, paprika's, ananas en fruitbomen staan niet apart in een moestuin, maar tussen sierplanten en groene beplanting die schaduw en verkoeling geeft. 'Mijn doel was altijd: op kleine stukjes zoveel mogelijk kweken.'

Daarnaast onderhoudt ze haar eigen *konuku* van ongeveer 2000 vierkante meter. Daar kweekt ze groenten, fruit en planten die bestand moeten zijn tegen hitte en droogte. Zelf noemt ze het haar 'speelplek', waar ze nieuwe soorten, bodemverbetering en combinaties uitprobeert. Op haar eigen terrein onderzoekt ze welke gewassen geschikt zijn voor Aruba. Daarbij kijkt ze naar watergebruik, wortelgroei en opbrengst op kleine stukken grond. Ook onderzoekt ze cactussoorten vanwege hun vermogen om water vast te houden.

Breder dan alleen tuinen

Naast haar hovenierswerk houdt Laclé zich bezig met herstel van lokale natuur. Zo werkte ze mee

Voorbeeld van een project. De planten zijn nog aan het groeien, maar verdienen extra aandacht door de extreme hitte in Aruba.

aan het terugbrengen van mangroves langs de kust van Aruba. Daarbij ging het om meer dan duizend nieuwe mangroveplanten. Volgens haar zijn lokale soorten onmisbaar op een eiland met hitte, zout en weinig regen. 'Ons klimaat vraagt om planten die hier thuishoren.'

Oude boeren als kennisbank

Laclé merkt dat veel kennis uit Nederland niet zomaar toepasbaar is op Aruba. Toch ziet ze Nederland wel als voorbeeld als het gaat om structuur. Kennis over bodem, landbouw en teelt is daar volgens haar over generaties opgebouwd en vastgelegd. 'Nederland heeft de basis al. Aruba moet die nog opbouwen.' Volgens haar ontbreekt die basis op Aruba nog vaak.

Veel praktijkkennis zit bij oudere boeren, maar is nooit opgeschreven. Daarom bezoekt ze *konukeros* om hun kennis vast te leggen voordat die verloren gaat. 'Die mensen weten precies wat hier werkt en wat niet.' Ze vraagt hoe zij vroeger plantten, welke gewassen op welk moment groeiden en hoe ze met droogte omgingen. Die informatie test ze vervolgens zelf in de praktijk.

Geen ontwerp op papier

Een opvallend deel van haar werkwijze is dat Laclé geen ontwerptekeningen maakt. Zodra ze een terrein ziet, vormt het ontwerp zich volgens haar vanzelf in haar hoofd. Ze kijkt naar zon, wind, bodem, water en bestaande beplanting. 'Ik teken niks uit en zie het ontwerp gewoon voor me.' Volgens Laclé is een tuin aanleggen een uiting van creativiteit: 'Een tuin aanleggen is kunst. Bij mij is geen enkele tuin hetzelfde.'

Klanten weten dat vooraf en geven haar meestal veel vrijheid. Ze is daarin ook selectiever geworden. Haar wachtlijst loopt inmiddels door tot in juli. 'Het liefst werk ik met klanten die mij vertrouwen en mij de vrijheid geven om te doen wat ik wil.' Veel klanten laten haar daarom niet alleen de tuin aanleggen, maar ook onderhouden.

Bodem bepaalt de tuin

Voor Laclé begint iedere tuin bij een gezonde bodem. Volgens haar kan de ondergrond op Aruba per locatie sterk verschillen: van harde kleigrond tot kalkgrond of ondergrondse rotslagen. 'Bij de ene buurman groeit iets perfect en een paar meter verder totaal niet.' Daarom werkt ze vaak met kleinere planten. Volgens haar kunnen die zich beter aanpassen en sterker wortelen. 'Het ligt niet altijd aan de verzorging. Soms is de locatie zelf gewoon anders.'

Voor ze begint met planten, bereidt ze de bodem eerst voor met lokale meststoffen. Vooral geitenmest werkt volgens haar goed op Aruba. 'Geitenmest doet hier wonderen. Ook op de *cunukos*.' Haar ontwerpen draaien vaak om hoogte, kleur en vulling. Daarbij kiest ze bewust soorten die goed reageren op hitte en droogte. Favorieten zijn *cordylines*, *Heliconia Golden Torch* en de varen *Nephrolepis biserrata 'Macho'*. 'Die varen kan hier enorm groot worden.' Voor extra hoogte gebruikt ze regelmatig de *travelers palm*, mits die past bij de plek en de rest van het ontwerp. Ze werkt bewust zonder strakke gazons of soorten die veel water vragen. 'Hier kan je niet zomaar iets planten omdat het er mooi uitziet.' Haar tuinen zijn vaak dichtbegroeid, met veel schaduw, eetbare soorten en zo min mogelijk kale grond. Dat doet ze op basis van zelf verkregen inzicht. Veel buitenlandse adviezen sluiten volgens haar niet aan op Aruba. Daarom blijft ze haar bevindingen vastleggen.

Collega's bellen haar voor advies

Laclé houdt haar team bewust klein. Collega's bellen haar geregeld met vragen over planten, bodemproblemen of onderhoud. 'Als iemand iets wil weten, help ik gewoon.' Ook buiten het hovenierswerk weten mensen haar te vinden voor kennis over lokale planten, droogtebestendige soorten en natuurherstel. Op Aruba staat ze bekend om haar werk met tropische tuinen, lokale flora en mangroveherstel langs de kust.

Een deel van haar onderzoek houdt ze privé, omdat ze eerder meemaakte dat kennis werd overgenomen zonder bronvermelding. 'Heel veel van mijn research is overgenomen zonder dat mijn naam genoemd werd.' Volgens Laclé wordt te weinig geïnvesteerd in lokale kennis, bodemherstel en voedselproductie, terwijl Aruba kwetsbaar is voor droogte, hitte en verstoringen in de import. 'We hebben niks geleerd van eerdere crises.' Juist daarom vindt ze het gevaarlijk dat oude kennis van boeren en *konukeros* langzaam verdwijnt. 'Er is geen tijd te verliezen dus moet er naar oplossingen gezocht worden om op schaarste in te spelen. Ik ga niet wachten tot iemand anders het doet.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!